

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Priemyselná politika EÚ v oblasti kozmického priestoru – Uvoľnenie potenciálu pre hospodársky rast v kozmickom sektore“

COM(2013) 108 final

(2013/C 341/07)

Spravodajca: **pán VAN IERSEL**

Európska komisia sa 28. februára 2013 rozhodla podľa článku 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Priemyselná politika EÚ v oblasti kozmického priestoru – Uvoľnenie potenciálu pre hospodársky rast v kozmickom sektore“

COM(2013) 108 final.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 17. júla 2013.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 492. plenárnom zasadnutí 18. a 19. septembra 2013 (schôdza z 18. septembra) prijal 151 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV nadšene víta priemyselnú politiku EÚ v oblasti kozmického priestoru (1). Podporuje aj rozpočet vo výške 11 miliárd EUR vyčlenený na obdobie 2014 – 2020 na programy Galileo a Copernicus a na VaV v rámci programu Horizont 2020, a to na dôvažok k ročnému rozpočtu 4 miliardy EUR pre Európsku vesmírnu agentúru (ESA). Tieto rozhodnutia sú v súlade s už známymi postojmi ESHV (2).

1.2 Vesmírna politika EÚ, podporovaná politickými záväzkami celej Európy, by mala zabezpečiť nezávislý prístup Európy do kozmického priestoru v každej fáze reťazca hodnôt, t. j. od koncepcnej fázy cez vývoj, odštartovanie až po využívanie. Dlhodobé a s veľkým rizikom spojené činnosti si vyžadujú predvídateľnosť, istotu a trvalú snahu.

1.3 EÚ potrebuje dosiahnuť kritickú masu. Pre vnútorný trh pre kozmický priestor je potrebné nájsť dobrú definíciu rovnakých podmienok na celoeurópskej úrovni, a to tak z interných, ako aj z externých dôvodov.

1.4 Je potrebná proaktívna priemyselná politika ako reakcia na rozsiahle inštitucionálne trhy na celom svete, ktoré majú čoraz väčší strategický a technologický vplyv. Treba zvýšiť

konkurencieschopnosť európskeho priemyslu. Okrem toho bude potrebné prekonať ešte stále dosť podstatné vnútorné prekážky.

1.5 Priemyselná politika EÚ by mala zosúladiť rôzne stratégie členských štátov a zlúčiť národné preferencie do jedného rámca.

1.6 Všetky strany musia ťahať za jeden povraz. ESA pripadá osobitná úloha. Jej činnosť je veľmi úspešná a nepopierateľná. V tejto novej štruktúre bude ESA okrem svojej tradičnej úlohy plniť aj úlohu sprostredkovateľa projektov v oblasti kozmického priestoru pod taktovkou EÚ. Vytvorí sa nové metódy a vzťahy, ktoré si budú vyžadovať dobre rozvinutú koordináciu a presné zladenie medzi všetkými aktérmi, t. j. službami Komisie, ESA a členskými štátmi.

1.7 Sú potrebné formálne ustanovenia týkajúce sa konzultácií s priemyslom, najmä so zreteľom na MSP. Treba vyčleniť dostatočnú časť rozpočtu programu Copernicus na nové služby a aplikácie.

1.8 Odvetvie kozmického priestoru si vyžaduje vysoko kvalifikovanú pracovnú silu, získanú na základe vhodných zmlúv. Je potrebné neustále úsilie, aby boli k dispozícii vhodné zručnosti, vďaka najmodernejšiemu vzdelávaniu a odbornej príprave, a aby sa uľahčila mobilita.

(1) Priemyselná politika EÚ v oblasti kozmického priestoru – Uvoľnenie potenciálu pre hospodársky rast v kozmickom sektore, COM(2013) 108 final, február 2013.

(2) Pozri najmä Ú. v. EÚ C 162, 25.6.2008, s. 24 k oznámeniu EK o Európskej vesmírnej politike, COM(2007) 212 final.

1.9 Strategické úvahy súvisiace s bezpečnosťou a obranou sú hlavným hnacím motorom vesmírnej politiky vo všetkých krajinách. Nová politika a opatrenia EÚ v oblasti kozmického priestoru sú založené na článku 173 a najmä na článku 189 ZFEÚ. Tieto musia byť začlenené do užšej dohody medzi členskými štátmi o otázke bezpečnosti a obrany, a tým aj do širšieho rámca zahraničnej politiky EÚ. Na druhej strane môžu byť skúsenosti v oblasti vesmírnej politiky v niektorých presne definovaných oblastiach príkladom pre európsku obranu. To by sa malo v nadchádzajúcej diskusii o európskej obrane zohľadniť.

1.10 Priemyselná politika EÚ v oblasti kozmického priestoru môže skutočne posilniť konkurencieschopný, solídny, účinný a vyvážený priemyselný základ v Európe, ktorý bude podporou pre vládne orgány aj pre podniky a občanov. Tento sektor je však ešte stále citlivý a kríza vyvoláva ďalšiu neistotu. Preto bude rozhodujúca implementácia.

1.11 Vzhľadom na uvedené skutočnosti EHSV v plnom rozsahu podporuje päť cieľov, ktoré vytýčila Komisia: súdržný a stabilný regulačný rámec, silná priemyselná základňa, do ktorej budú patriť aj MSP, konkurencieschopnosť a nákladová efektívnosť, trhy pre aplikácie a služby, ako aj technologická sebestačnosť a nezávislý prístup do kozmického priestoru⁽³⁾.

1.12 Treba skonsolidovať a posilniť postavenie Európy vo svete tým, že sa zlepši výkonnosť a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, budeme držať krok s ambíciami ďalších krajín s vesmírnym programom a technológiou na najvyššej svetovej úrovni, budeme podporovať nákladovú efektívnosť v celom reťazci tvorby hodnôt a rozvíjať trhy pre vesmírne aplikácie a služby.

2. Historické súvislosti, záväzky EHSV

2.1 Z bezpečnostných a obranných dôvodov sa politika v oblasti kozmického priestoru rozvíjala mimo rámca zmluvy o EÚ. Členské štáty mali vlastné vesmírne stratégie. Spoločné európske záujmy boli do určitej miery zastrešené v rámci VaV a priemyselných projektov ESA.

2.2 V roku 2003 začala rámcovou dohodou medzi ESA a EÚ nová fáza. 7. rámcový program zahŕňal výskumné projekty a priemyselná politika EÚ, založená na sektorovom prístupe, sa priblížila. Primárne aj sekundárne investície sa znásobili, hospodárska súťaž zlepšila, špecializované súkromné spoločnosti vyvinuli nové aplikácie a služby.

2.3 EHSV výrazne podporil stratégiu EÚ kombinovať koncepciu ESA s užším zapojením európskych inštitúcií, a zároveň aj konkrétne návrhy a rozhodnutia, aby sa dosiahol tento cieľ⁽⁴⁾.

2.4 V nadväzujúcich stanoviskách EHSV zdôraznil význam, ktorý má vesmírna politika EÚ pre verejné služby, podniky a predovšetkým pre občanov. Podporil ďalší rozvoj vo viacerých špecifických oblastiach, ako sú európsky program monitorovania Zeme (GMES) a jeho vesmírna zložka, či vesmírna stratégia v prospech občanov⁽⁵⁾.

2.5 V roku 2012 sa EHSV zasadzoval za to, aby bolo financovanie GMES súčasťou viacročného finančného rámca (VFR) na roky 2014 – 2020⁽⁶⁾. V súlade s tým sa Rada 8. februára 2013 rozhodla vyčleniť 3,78 miliardy EUR na program GMES, ktorý sa odteraz volá Copernicus, ďalej 6,3 miliardy EUR na program Galileo a 1,7 miliardy EUR na VaV v rámci programu Horizont 2020. Toto rozhodnutie musí ešte schváliť Európsky parlament.

2.6 Nedávne oznámenie EK o priemyselnej politike v oblasti kozmického priestoru je ďalším potrebným krokom, keďže v oblasti kozmického priestoru Európa momentálne zaostáva za väčšinou krajín, ak nie dokonca za všetkými krajinami, ktoré majú vesmírny program⁽⁷⁾.

3. Súčasný vývoj

3.1 Okolnosti sa dramaticky zmenili. Celosvetovo sa prudko zvyšujú investície nových krajín s vesmírnym programom. USA sú aj naďalej najsilnejším aktérom. Americký obrat v tomto sektore je približne desaťnásobne vyšší než v Európe. Čína a India sa stávajú vážnymi konkurentmi. Rusko nedávno ohlásilo, že podstatne zvýši svoj rozpočet na vesmírnu politiku.

3.2 Hlavnou hnacou silou sú úvahy o nezávislosti a sebestačnosti. Celý trh v Číne, Indii, Japonsku, a takmer celý trh v Rusku, je na 100 % inštitucionálny, v USA je tento podiel viac ako 70 %. To je jasný rozdiel v porovnaní s Európou, kde je 50 % trhu závislých od súkromného sektora. Pokiaľ ide o samotný objem, treba povedať, že 20-percentný podiel súkromného sektora na trhu v USA je väčší než 50-percentný podiel súkromného sektora na trhu v Európe.

3.3 Celosvetový trh rastie a konkurencia sa zväčšuje, keďže pribudli nové krajiny s vesmírnym programom. To ohrozuje ťažko vydobytú pozíciu európskeho priemyslu, keďže sa vytvárajú nové prekážky a tí, ktorí vstúpili na trh len nedávno, vedú agresívnu vývoznú politiku. Vzhľadom na znižovanie rozpočtu na obranu sa americký vesmírny sektor tiež viac zameriava na celosvetový vývoz.

⁽⁵⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 339, 14.12.2010, s. 14; Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 153; Ú. v. EÚ C 43, 15.2.2012, s. 20.

⁽⁶⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 299, 4.10.2012, s. 72 o európskom programe monitorovania Zeme a jeho prevádzke od roku 2014.

⁽⁷⁾ Pozri pozičný dokument ASD-Eurospace o priemyselnej politike, február 2013, strana 2.

⁽³⁾ Pozri oznámenie Komisie, strana 4.

⁽⁴⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 2.

3.4 Vzhľadom na uvedené skutočnosti EHSV v plnej miere podporuje cieľ udržať nezávislý prístup Európy do vesmíru, ako sa to uvádza v celom rade záverov Rady a v oznámení Komisie. Rada a Komisia, viac než kedykoľvek predtým, správne zdôrazňujú, že je potrebné, aby bola Európa v strategických oblastiach vesmírneho sektora nezávislá, aby sa tak podporil a zachoval európsky prístup do vesmíru.

3.5 Európa je v súčasnosti ešte stále v podstatnej miere závislá od amerických technológií. Snahy znížiť túto závislosť a zabezpečiť nehataný prístup poznatkov a materiálu vysokej kvality si vyžadujú značné úsilie vlád, ESA aj EÚ.

3.6 Vzhľadom na rizikovosť a dlhodobosť týchto činností sú nevyhnutným predpokladom predvídateľnosť, istota a sústavnosť záväzkov. Kým sa nerozvinie do svojej konečnej podoby, je tento sektor ešte stále citlivý, najmä pokiaľ ide o MSP, ktoré sú kľúčovým prvkom v súvislosti s rozvojom aplikácií. Súčasná kríza ešte viac prehľbuje zraniteľnosť.

4. Priemyselná politika pre vesmírny sektor

4.1 V týchto ťažkých podmienkach predstavila Komisia svoj návrh týkajúci sa aktívnej priemyselnej politiky EÚ, na základe článkov 173 a 189 ZFEÚ.

4.2 Po prvý raz Komisia spravila hĺbkovú analýzu výziev, a to na základe konzultácií so širokým okruhom verejných a súkromných aktérov. Táto analýza, ktorá bola vo všeobecnosti veľmi dobre prijatá, je hlavným odrazovým mostíkom pre skok od súčasného približne 4 miliardového rozpočtu ESA k dodatočným 11 miliardám EUR na vesmírnu politiku v období 2014 – 2020. Vzhľadom na agresívnu politiku, ktorú vedú ostatné národy s vesmírnym programom, je to rozhodne podstatný krok vpred.

4.3 Toto dodatočné financovanie je tiež dobrým prvým krokom v sektore, ktorý by sa mal v nasledujúcich desiatich rokoch rozvíjať, a to najmä z dvoch dôvodov:

— je to strategický sektor,

— vďaka svojim podporným technológiám umožňuje rozvoj mnohých ďalších hospodárskych aktivít, vytvára pozitívne synergie so sektormi, ktoré môžu priamo profitovať z vesmírnych technológií a služieb.

4.4 Čoraz väčší počet činností môže ťažiť z vesmírnych služieb: bezpečnosť, poľnohospodárstvo, doprava, regionálny rozvoj, monitorovanie oceánov, meteorológia, telekomunikácie, vysielanie, preklenutie digitálnych rozdielov.

4.5 Okrem toho bude vesmírny sektor napomáhať mnohým ďalším celosvetovým otázkam, akými sú klimatické zmeny, potravinová bezpečnosť, rybníctvo, odlesňovanie, monitorovanie prírodných zdrojov, monitorovanie katastrof. Európa by mala byť vybavená svojím vlastným systémom, aby mohla plne zastávať svoju rolu v súlade so svojím hospodárskym postavením vo svete. Treba zlepšiť osvetu verejnosti v tejto otázke.

4.6 EHSV plne podporuje rozhodnutie, aby EÚ využila možnosti proaktívnej priemyselnej politiky tým, že vytvorí vhodné podmienky. Chápe to ako konkrétne rozpracovanie širšej koncepcie priemyselnej politiky EÚ, ako ju stanovila EK v oznámeniach o priemyselnej politike z rokov 2010 a 2012.

4.7 Mal by sa tak zabezpečiť nezávislý európsky prístup do vesmíru – a s ním spojené technológie – pri budovaní a rozvoji vesmírnych systémov a pri spúšťaní a využívaní programov. Sebestačnosť a nezávislé overenie dát sú nevyhnutné, určite aspoň pokiaľ ide o Čínu, ale aj pokiaľ ide o spriatelene národy, ako napríklad USA, s ktorými sa Európa nevyhnutne nachádza v konkurenčnom boji.

4.8 Hlavným prvkom priemyselnej politiky, hnanej národnými stratégiami, sú aj naďalej členské štáty. To vedie k vzniku interných prekážok, a tým aj k fragmentácii a kúskovaniu a v konečnom dôsledku k zaostávaniu Európy.

4.9 To len zdôrazňuje skutočnosť, že základnou podmienkou akejkoľvek priemyselnej politiky EÚ je vytvorenie rovnakých podmienok pre všetkých. Komisia by mala podrobnejšie vypracovať kritériá, aby presne stanovila, čo rozumie pod pojmom rovnaké podmienky pre všetkých. Takéto presne vymedzenie pojmu je potrebné aj pre „recipročné“ opatrenia pri vzájomnom otvorení medzinárodných trhov s tretími krajinami.

4.10 EHSV nástojí na tom, že hlavným cieľom musí byť dosiahnutie rovnakých podmienok pre všetkých a transparentná vnútorná hospodárska súťaž v Únii. To značne pomôže udržať krok so zvyškom sveta.

4.11 Pokiaľ ide o politiku Komisie v oblasti VaV, EHSV uvádza dve hlavné otázky, na ktoré sa treba zamerať:

— programy Horizont 2020 musia podporovať konkurencieschopnosť EÚ tým, že budú efektívne v oblasti verejného obstarávania, a to v úzkej spolupráci s ESA a s oddelenými programami VaV v oblasti kozmického priestoru v jednotlivých členských štátoch,

— zabezpečenie priameho transferu z VaV do operačnej fázy programov EÚ.

4.12 Tieto otázky vyplývajú zo znižujúcich sa rozpočtov na VaV v členských štátoch. Celkové výdavky zostávajú viac-menej na rovnakej úrovni vďaka kompenzačnej finančnej účasti Komisie. Jedinou výnimkou v tejto oblasti je Nemecko, ktoré nedávno navýšilo svoj rozpočet na VaV v oblasti kozmického priestoru o 10 %.

4.13 Ako už EHSV pri viacerých príležitostiach podotkol, úspešná priemyselná politika je transversálna: je potrebné zaistiť koordináciu medzi rôznymi generálnymi riaditeľstvami Komisie, aby sa podarilo dosiahnuť ciele týkajúce sa otvorenia trhov, ktoré sformulovalo GR pre obchod, a zaručiť „bezpečnosť dodávok“ kritických súčiastok.

5. ESA a EÚ

5.1 Základom je veda a technológia. EHSV opätovne zdôrazňuje obrovský význam agentúry ESA pre európsku vesmírnu politiku. Vzhľadom na prekážky, ktoré je potrebné v akomkoľvek medzivládnom rámci prekonať, sú minulé a súčasné výsledky ESA nespochybniteľné. Od samého začiatku prispievala výraznou mierou k formovaniu európskych aktivít v oblasti kozmického priestoru, tak, ako ich poznáme v súčasnosti. ESA zohrávala nenahraditeľnú úlohu v oblasti VaV, a do určitej miery aj v priemyselných aktivitách, a to v neposlednom rade vďaka pozitívnemu pomeru nákladov a kvality produktov.

5.2 ESA je pre národné vlády a priemysel dobre vybaveným partnerom. Preto sú aj výsledky, ktoré dosiahla, vysokokvalitnou časťou reťazca, ktorý tvorí a posilňuje základ európskeho priemyslu. Okrem toho súčasný systém primeranej návratnosti („fair return“) podnietil vlády, aby sledovali celkovú výkonnosť v oblasti VaV a príslušné aktivity v jednotlivých krajinách.

5.3 Postupne sa však ukázalo, že je potrebné otvoriť nové cesty, ak chce byť EÚ skutočne konkurencieschopným celosvetovým aktérom. Po podpísaní rámcovej dohody medzi ESA a EÚ v roku 2003 začala EÚ postupne pridávať ďalšie oblasti politiky EÚ a finančné prostriedky a zároveň zvyšovať konkurencieschopnosť a hospodársku súťaž. Odštartovalo sa tým úspešné partnerstvo medzi ESA a EÚ. Pokračujúce úsilie ESA bude pevným oporným bodom pre akúkoľvek priemyselnú politiku EÚ v oblasti kozmického priestoru.

5.4 Rýchlo sa meniace okolnosti si však vyžadujú presné ohodnotenie postupov a predpisov, ako aj optimálne využitie finančných zdrojov na podporu neustálej konkurencieschopnosti a odolnosti európskych spoločností.

5.5 Úloha ESA pri vytváraní zdravého základu na využívanie vlastných vesmírnych systémov EÚ prostredníctvom cielených a integrovaných aplikácií je síce uznaná, avšak potenciál na podporu politiky EÚ ešte treba v plnej miere využiť. Užšia spolupráca medzi EÚ a ESA by mala vytvoriť silné impulzy v tejto oblasti.

5.6 Sú potrebné nové prístupy a mechanizmy, ktoré by umožnili zrealizovať politiku úspešných vypustení a následné využívanie funkčných vesmírnych systémov. Rovnako aj efektívna europeizácia zdrojov musí byť zrealizovaná tak, aby podporovala tri základné ciele:

— zachovanie silnej vedeckej základne,

— nové podnety pre oblasť aplikovaných technológií a pre trh,

— podnety na vytvorenie škály aplikácií a služieb (ktoré by podporovali iné sektory).

5.7 Nedávne rozhodnutia sú v súlade s modernizáciou, za ktorú sa EHSV zasadzoval vo svojom stanovisku z roku 2008⁽⁸⁾. Vtedy EHSV zdôraznil, že rastúca zrelosť vesmírneho trhu si vyžaduje väčšiu pružnosť, čo sa však v čase čoraz rýchlejších technologických cyklov a rozširujúcich sa synergií a aplikácií spravidla nedá zaručiť pevne stanovenými vzorcami vzťahov, ktoré vyplývajú zo zásady primeranej návratnosti, ktorou sa riadi ESA⁽⁹⁾.

5.8 Treba sa vyvarovať náhlych zmien. Preto sa EHSV zasadzoval za vypracovanie analýzy a dialóg o tom, akú výkonnosť by mala Európa dosiahnuť o desať rokov: „tento dialóg [by sa mal] zaoberať spôsobom financovania ESA, dynamickým prínosom stredne veľkých podnikov a udržaním čo najväčšej miery hospodárskej súťaže“⁽¹⁰⁾.

5.9 EHSV považuje uznesenie Rady z novembra 2012 o vzťahu medzi EÚ a ESA⁽¹¹⁾ v súvislosti s novým finančným rámcom, prijatým 8. februára, za jedno z konkrétnych uplatnení jeho odporúčaní z roku 2008. EÚ vstupuje do novej fázy.

5.10 Zavádzaním týchto rozhodnutí do praxe preberie ESA, ktorá môže využiť dlhoročné skúsenosti, výkonné riadenie, avšak na základe pravidiel EÚ. Pokiaľ sa to urobí správne, dosiahne sa optimálna rovnováha medzi kompetenciami ESA a obvyklými trhovými mechanizmami EÚ.

⁽⁸⁾ Pozri Ú. v. EÚ C 162, 25.6.2008, s. 24.

⁽⁹⁾ Tamtiež, bod 1.11.

⁽¹⁰⁾ Tamtiež, bod 1.13.

⁽¹¹⁾ Uznesenie o úlohe ESA pri posilňovaní konkurencieschopnosti a rastu v Európe, 20. novembra 2012.

5.11 Momentálne sa ešte nedá predvídať, ako budú dohodnuté pracovné metódy fungovať, aspoň nie v počiatočnej fáze. Aj napriek menším zmenám počas niekoľkých uplynulých rokov, v priebehu ktorých sa presadzovali trhové prístupy, sa zrodil nový vzťah s vedou a výskumom vo vesmíre. Výbor preto víta skutočnosť, že sa majú v praxi stanoviť kritériá rozlišovania medzi zásadou primeranej návratnosti, ktorá je v ESA bežná a ktorej cieľom je vybudovať a využívať v Európe rozvetvený vesmírny priemysel, a pravidlami vnútorného trhu, ktoré sú pre Komisiu záväzné, aby sa rozvinula plodná spolupráca medzi Komisiou a ESA a ďalej posilnil európsky vesmírny priemysel.

5.12 Tieto aspekty boli uvedené aj v doplnujúcom stanovisku CCMI na túto tému. Niektoré kritické pripomienky, ktoré v ňom boli formulované, sa už podarilo uspokojujúco vyjasniť.

6. Konkrétne pripomienky

6.1 Pri vypracúvaní vesmírnej politiky v súlade s článkom 189 by sa mali uplatňovať v čo najväčšej miere paralelné kompetencie Komisie a členských štátov. Členské štáty by sa mali chopiť iniciatívy a spolupracovať na konkrétnych otázkach medzi sebou navzájom. Takéto postupy by mohla monitorovať Komisia.

6.2 Musia byť stanovené správne podmienky pre meniace sa konkurenčné a dynamické prostredie, ktoré podporia solídny konkurencieschopný základ priemyslu EÚ. EHSV preto trvá na tom, aby odteraz mal priemysel formálne miesto v poradných orgánoch, najmä pokiaľ ide o oblasti, v ktorých aktívne pôsobia menšie podniky. Požiadavky musia byť stanovené otvorene a transparentne.

6.3 Medzi otázky, ktoré je potrebné prediskutovať, patria politika voľných a verejne prístupných údajov, kvalita, normy a certifikačné postupy. Služby poskytujú tak orgány verejného sektora, ako aj súkromní aktéri, preto je potrebné účinné monitorovanie.

6.4 Dobře zabehnuté konzultačné ustanovenia pomôžu využiť obrovské možnosti MSP. Dostatočnú časť rozpočtu programov Copernicus a Galileo treba využiť na rozvoj nových služieb a aplikácií.

6.5 Vďaka technologickej náročnosti je pracovná sila v priemere vysoko kvalifikovaná. V celosvetovom meradle zamestnáva vesmírny sektor 800 000 pracovníkov, z toho 25 % v USA a 4 %(!) v Európe. Narastá dopyt po zamestnancoch s ukončeným univerzitným vzdelaním, aby mohli rozšíriť európske možnosti a vytvárať prospešné synergie. Primerané pracovné zmluvy by sa mali stať pravidlom, aby sa zvýšila atraktivnosť tohto sektora.

6.6 Vesmír dáva krídla fantázii mládeže. EHSV trvá na tom, aby sa rozvíjala aktívna politika zamestnanosti, založená na najmodernejšom vzdelávaní a odbornej príprave a podporovaná vo vyššom technickom vzdelávaní, vrátane úzkych vzťahov s oblasťou výskumu a inovácií. To podporí aj potrebnú a vhodnú mobilitu.

6.7 Vzhľadom na nesmierny význam inštitucionálneho trhu je priemyselná politika v kozmickej oblasti neoddeliteľne úzko spätá s politikou verejného obstarávania, ktorá by mala spĺňať vysoké požiadavky na kvalitu a transparentnosť. EHSV zdôrazňuje, že priemysel by s nadšením privítal prípravu špecifickej politiky v oblasti verejného obstarávania v sektore vesmírneho priemyslu s priamym zapojením EÚ, keď sa Komisia a členské štáty dohodnú na rozsahu pôsobnosti.

6.8 Takáto politika otvára cestu EÚ, aby sa mohla ujať svojej úlohy vlastníka európskych vesmírnych infraštruktúr a zákazníka vesmírnych služieb, s cieľom plniť širokú škálu verejných politík.

6.9 EHSV zdôrazňuje, že zapojenie na miestnej a regionálnej úrovni zohráva dôležitú úlohu pri podpore rozvoja činnosti vesmírneho priemyslu. Úloha regiónov sa podceňuje. Musia byť informované a primerane vybavené, aby mohli profitovať z prípadného pozitívneho vplyvu účinného využívania vesmírnych služieb.

6.10 Chýbajú uspokojivé kvantitatívne merania trhu a v dôsledku toho aj spoľahlivé údaje o konečnom vplyve vesmírneho výskumu na aplikácie pre koncových užívateľov. Treba prehĺbiť analytické poznatky o primárnej a sekundárnej sfére.

6.11 Analýza spoločnosti Euroconsult, v ktorej sa okrem iného konštatuje, že primárne investície v USA vytvárajú dvakrát viac ziskových aktivít na úrovni koncových užívateľov než v Európe, je spochybňovaná, avšak nikdy sa ju nepodarilo analyticky vyvrátiť⁽¹²⁾. Ďalší pre EÚ zaujímavý a jedinečný model je aktualizovaná analýza hospodárskych vplyvov rôznych častí vesmírneho priemyslu Veľkej Británie⁽¹³⁾.

6.12 EHSV nabáda Komisiu, ESA a členské štáty, aby vykonali spoločné analýzy rôznych segmentov tohto sektora a dali ich do globálnych súvislostí. Konsolidované údaje o (novej) zamestnanosti, miere rastu a aplikáciách zvýšia relevantnosť sektora a udržia sústavnú verejnú podporu.

⁽¹²⁾ Podľa analýzy spoločnosti Euroconsult z roku 2011 je pomer medzi primárnou časťou a sekundárnou aplikáciou 1 EUR: 16 EUR, zatiaľ čo v Európe údaje „len“ 1 EUR: 8 EUR.

⁽¹³⁾ UK Space Industry, "Update of the Size and Health of the UK Space Industry" (Vesmírny priemysel Veľkej Británie, „Aktualizované údaje o veľkosti a zdraví vesmírneho priemyslu Veľkej Británie), Oxford Economics, 2010.

7. Bezpečnosť a obrana

7.1 Podobne ako v prípade vesmírnych politík konkurentov Európy by vesmírna politika EÚ priniesla viac ovocia, keby bola súčasťou rozširujúcich sa dohôd medzi členskými štátmi v súvislosti so strategickými otázkami obrany a bezpečnosti, a tým aj širšej perspektívy zahraničnej politiky EÚ. Toto prepojenie by sa tiež malo zohľadniť aj v nadchádzajúcich diskusiách o európskej obrane, tam, kde je to vhodné.

7.2 Európska spolupráca je v kozmickom priestore rozvinutá podstatne viac, než v akomkoľvek inom sektore obrany. Vesmírne činnosti spojené s obranou by mohli byť prepojené aj s vypracovaním európskej obrannej politiky ako pilotného projektu alebo príkladu spoločných obranných projektov. EHSV konštatuje, že takýto návrh už bol predložený pred mnohými rokmi, a to v roku 1987! Nikdy sa však neprikročilo k činu.

V Bruseli 18. septembra 2013

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Henri MALOSSE
